

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

00010 ք. Երևան, Կառավարական տուն 1

№ 02/05.1/45416-2019

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ-ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ՊԱՐՈՆ ՏԻԳՐԱՆ ԳԱԼՍՏՅԱՆԻՆ

Հարգելի պարոն Գալստյան

Համաձայն «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 66-րդ և 77-րդ հոդվածների՝ Ձեզ ենք ներկայացնում՝

1) «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (Խ-262-28.08.2019-ՊԻ-011/0) վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առաջարկությունները,

2) Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2019 թվականի սեպտեմբերի 20-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ներկայացուցիչ (հարակից զեկուցող) նշանակելու մասին» N 1347 - Ա որոշումը:

Հարգանքով՝

ԷՂՈՒԱՐԴ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Կատարող՝ Պ. Քացախյան

Հեռ. 010515686

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԵՆԱ-
ԳՐՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍ-
ՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ (Խ-262-
28.08.2019-ՊԻ-011/0) ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱ-
ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

«Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (Խ-262-28.08.2019-ՊԻ-011/0) (այսուհետ՝ նախագիծ) վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առաջարկությունները՝

1. Նախագծի 2-րդ հոդվածի համաձայն առաջարկվում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 970-րդ հոդվածի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«Համալիր թույլտվության պայմանագրի ձևը և գրանցումը» վերանվանելով «Համալիր թույլտվության պայմանագրի ձևը և արտոնագրային օրենսդրությամբ պահպանվող օբյեկտի օգտագործման վերաբերյալ համալիր թույլտվության պայմանագրից ծագող իրավունքների գրանցումը»:

Առաջարկում ենք հոդվածի վերնագիրը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «Համալիր թույլտվության պայմանագրի ձևը և դրանից բխող իրավունքի գրանցումը»:

2. Օրենքի նախագծի 2-րդ հոդվածի համաձայն համալիր թույլտվության պայմանագրով նախատեսված՝ իրավատիրոջը պատկանող բացառիկ իրավունքների համալիրը ձեռնարկատիրական գործունեության մեջ օգտագործելու իրավունքների տրամադրումը, ինչպես նաև այդ իրավունքների դադարումը ենթակա են գրանցման՝ արտոնագրերի ու ապրանքային նշանների գրանցում իրականացնող լիազորված պետական մարմնում՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով: Համալիր թույլտվության պայմանագրի կողմերը երրորդ անձանց հետ հարաբերություններում իրավունք ունեն պայմանագիրը վկայակոչելու միայն դրանից ծագող իրավունքները սույն մասով նախատեսված կարգով գրանցելուց հետո:

Գտնում ենք, որ՝

1) բացառիկ իրավունքների համալիրը ձեռնարկատիրական գործունեության մեջ օգտագործելու միայն մեկ իրավունք է տրամադրվում: Դա բխում է նաև Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 969-րդ հոդվածի 1-ին մասում տրված

համալիր թույլտվության պայմանագրի սահմանումից, որի համաձայն համալիր ձեռնարկատիրական գործունեության թույլտվության (այսուհետ՝ համալիր թույլտվություն) պայմանագրով մեկ կողմը (իրավատերը) պարտավորվում է վարձատրությամբ, ժամկետի նշումով կամ առանց դրա, մյուս կողմին (օգտագործողին) իրավունք տրամադրել իր ձեռնարկատիրական գործունեության մեջ օգտագործելու իրավատիրոջը պատկանող բացառիկ իրավունքների համալիրը՝ ներառյալ իրավատիրոջ ֆիրմային անվանման, օրենքով պահպանվող առևտրային տեղեկատվության, ինչպես նաև պայմանագրով նախատեսված բացառիկ իրավունքների այլ օբյեկտների՝ ապրանքային նշանի, սպասարկման նշանի և այլնի նկատմամբ իրավունքները:

Ուստի, առաջարկում ենք «իրավունքների» բառը փոխարինել «իրավունքի» բառով և, ըստ այդմ, նույն փոփոխությունը կատարել 970-րդ հոդվածի վերնագրում.

2) անհրաժեշտ է որոշակիացնել նախագծի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի շարադասությունը.

3) անհրաժեշտ է նկատի ունենալ այն, որ «Գյուտերի, օգտակար մոդելների և արդյունաբերական նմուշների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 2-րդ հոդվածից բխում է, որ արդյունաբերական նմուշի դեպքում տրվում է վկայագիր: Ուստի, հարկ է հաշվի առնել այդ հանգամանքը ևս նախագծի 3-րդ հոդվածում:

20 սեպտեմբերի 2019 թվականի N 1347 - Ա

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ՆՇԱՆԱԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հինք ընդունելով «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» սահմանադրական օրենքի 66-րդ հոդվածի 2-րդ մասը՝

Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարի առաջին տեղակալ Ռաֆիկ Գրիգորյանին նշանակել Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովում «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագիծը (Խ-262-28.08.2019-ՊԻ-011/0) քննարկելիս Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ներկայացուցիչ (հարակից զեկուցող):

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏ

2019 թ. սեպտեմբերի 20
Երևան

Ն. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

ՆԱԽԱԳԻԾ

Խ-262-28.08.2019-ՊԻ-011/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հոդված 1.

Հայաստանի Հանրապետության 1998 թվականի մայիսի 05-ի քաղաքացիական օրենսգրքի (այսուհետ՝ Օրենսգրք) 305-րդ հոդվածում «գործարքն անվավեր է» բառերը փոխարինել «գործարքը վիճահարույց է» բառով:

Հոդված 2.

Օրենսգրքի 970-րդ հոդվածի՝

1) Վերնագիրը շարադրել նոր խմբագրությամբ.

«Համալիր թույլտվության պայմանագրի ձեռք էլ արտոնագրային օրենսդրությամբ պահպանվող օբյեկտի օգտագործման վերաբերյալ համալիր թույլտվության պայմանագրից ծագող իրավունքների գրանցումը»,

2) 2-րդ մասն ուժը կորցրած ճանաչել,

3) 3-րդ մասը շարադրել նոր խմբագրությամբ.

«3. Համալիր թույլտվության պայմանագրով նախատեսված՝ իրավատիրոջը պատկանող բացառիկ իրավունքների համալիրը ձեռնարկատիրական գործունեության մեջ օգտագործելու իրավունքների տրամադրումը, ինչպես նաև այդ իրավունքների դադարումը ենթակա են գրանցման արտոնագրերի ու ապրանքային նշանների գրանցում իրականացնող լիազորված պետական մարմնում՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով: Համալիր թույլտվության պայմանագրի կողմերը երրորդ անձանց հետ հարաբերություններում իրավունք ունեն պայմանագիրը վկայակոչել միայն դրանից ծագող իրավունքները սույն մասով նախատեսված կարգով գրանցելուց հետո:»:

Հոդված 3.

Օրենսգրքի 973-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետը շարադրել նոր խմբագրությամբ.

«1) ապահովել համալիր թույլտվության պայմանագրից ծագող իրավունքների տրամադրման պետական գրանցումը (970-րդ հոդվածի 3-րդ մաս).»:

Հոդված 4.

Օրենսգրքի 978-րդ հոդվածի 2-րդ պարբերությունում «970 հոդվածի 2-րդ եւ 3-րդ կետերով» բառերը փոխարինել «970-րդ հոդվածի 3-րդ մասով» բառերով:

Հոդված 5.

Օրենսգրքի 979-րդ հոդվածի 2-րդ մասում «970 հոդվածի 2-րդ եւ 3-րդ կետերով» բառերը փոխարինել «970-րդ հոդվածի 3-րդ մասով» բառերով:

Հոդված 6.

Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

Սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո 3 ամսվա ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը սահմանում է համալիր թույլտվության պայմանագրով նախատեսված՝ իրավատիրոջը պատկանող բացառիկ իրավունքների համալիրը ձեռնարկատիրական գործունեության մեջ օգտագործելու իրավունքների տրամադրման, ինչպես նաեւ համալիր թույլտվության պայմանագրի լուծման պետական գրանցման կարգը:

Հ Ի Մ Ն Ա Վ Ո Ր Ո Ւ Մ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ
ՕՐԵՆՍԱԳՐՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ

1. Համաձայն քաղաքացիական օրենսգրքի 303-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ գործարքն անվավեր է նույն օրենսգրքով սահմանված հիմքերով դատարանի կողմից այն այդպիսին ճանաչելու ուժով (վիճահարույց գործարք) կամ անկախ նման ճանաչումից (առ ոչինչ գործարք): Այսպիսով՝ օրենսգրքով սահմանվում է անվավեր գործարքի (ռուս.՝ недействительная сделка) 2 տեսակ՝ առ ոչինչ (ռուս.՝ ничтожная сделка, օրենքով ուղղակիորեն սահմանվում է որոշակի գործարքի վավերության կոնկրետ պայման(ներ)ի խախտման հետևանքով գործարքի առ ոչնչություն) և վիճահարույց (ռուս.՝ оспоримая сделка, տվյալ դեպքում գործարքն անվավեր է ճանաչվում դատական ակտի հիման վրա՝ համապատասխան հիմքերի առկայության դեպքում՝ բացառությամբ եթե ուղղակիորեն չի սահմանվում, որ տվյալ խախտման դեպքում գործարքն առ ոչինչ է):

Այնինչ, 305-րդ հոդվածում նշվում է, որ օրենքի կամ այլ իրավական ակտերի պահանջներին չհամապատասխանող գործարքն անվավեր է, եթե օրենքը չի սահմանում, որ նման գործարքն առ ոչինչ է կամ չի նախատեսում խախտման այլ հետևանքներ: Նշված դրույթների տառացի մեկնաբանությունից ստացվում է, որ օրենքով սահմանվում է անվավեր գործարքների ոչ թե 2, այլ 3 տեսակ՝ առ ոչինչ, վիճահարույց և անվավեր: Սակայն ակնհայտ է, որ 305-րդ հոդվածում նշվող «օրենքի կամ այլ իրավական ակտերի պահանջներին չհամապատասխանող անվավեր» գործարքը հենց 303-րդ հոդվածի 1-ին մասում բացահայտվող վիճահարույց գործարքն է, որի անվավերությունը ճանաչվում է քաղաքացիական օրենսգրքով սահմանված հիմքերով դատարանի կողմից կայացվող ակտի ուժով: Տվյալ իրավակարգավորումը կարող է տարընթերցումների տեղիք տալ. այսպես, համաձայն օրենսգրքի 878-րդ հոդվածի 3-րդ մասի՝ գրավոր ձևը չպահպանելը հանգեցնում է փոխառության պայմանագրի անվավերության: Նման պայմանագիրն առ ոչինչ է: Եթե մեկնաբանեն 305-րդ հոդվածի գործող խմբագրության լույսի ներքո, ապա ստացվում է, որ փոխառության պայմանագրի գրավոր ձևը չպահպանելը հանգեցնում է միաժամանակ 2 իրավական հետևանքի՝ անվավերության և առ ոչնչության, սակայն փաստ է, որ անվավերությունը դա ընդհանուր հասկացությունն է, իսկ առ ոչնչությունը՝ դրա տարատեսակը:

Հարկ է նաև նշել, որ մեր քաղաքացիական օրենսգիրքը ժամանակին թարգմանվել է ԱՊՀ մոդելային քաղաքացիական օրենսգրքից, և 305-րդ հոդվածը համապատասխանում է մոդելային օրենսգրքի 167-րդ հոդվածին: Սակայն այստեղ հավանաբար տեղի է ունեցել ոչ ճշգրիտ թարգմանություն, ինչի հետևանքով որոշակի իրավական անհստակություն է առաջացել գործարքների անվավերության ինստիտուտում:

Այսպիսով, անհրաժեշտ է օրենսգրքի 305-րդ հոդվածում «անվավեր» բառը փոխարինել «վիճահարույց» բառով՝ հոդվածի սահմանումները կարգավորելու համար:

2. Գործող քաղաքացիական օրենսդրությունը սահմանում է որոշակի ընդհանրություններ ունեցող պայմանագրերի 2 տեսակ՝ համալիր ձեռնարկատիրական գործունեության թույլտվության պայմանագիր (Ֆրանչայզինգ, 969-րդ հոդված) և լիցենզային պայմանագիր (1106-րդ հոդված): Այս երկու պայմանագրերի հիմնական

տարբերությունը հանգում է հետևյալին. ըստ 1106-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ լիցենզային պայմանագրով մտավոր գործունեության արդյունքի կամ անհատականացման միջոցի նկատմամբ բացառիկ իրավունք ունեցող կողմը (լիցենզատուն) մյուս կողմին (լիցենզառուին) թույլատրում է օգտագործել մտավոր սեփականության համապատասխան օբյեկտը: Այսինքն, լիցենզային պայմանագրով լիցենզատուն կարող է լիցենզառուին փոխանցել մտավոր գործունեության ընդամենը մեկ արդյունքի կամ անհատականացման մեկ միջոցի նկատմամբ օգտագործման իրավունքը, այնինչ ֆրանչայզինգի դեպքում նման սահմանափակում չկա:

Խնդիրն այն է, որ օրենսգիրքը չի սահմանել ֆրանչայզինգի պայմանագրի գրանցման կարգ, ոչ էլ հղում է կատարել, որ այդ կարգը կարող է սահմանվել ենթաօրենսդրական ակտերով: Այսպիսով, ունենք իրավիճակ, որտեղ քաղաքացիական շրջանառության մասնակիցները, ցանկանալով կնքել ֆրանչայզինգի պայմանագիր և չկարողանալով գրանցել այդ պայմանագիրը՝ համաձայն 970-րդ հոդվածի 2-րդ մասի, մեկ ֆրանչայզինգի պայմանագրի փոխարեն ստիպված են կնքել մի քանի լիցենզային պայմանագրեր:

Ռուսաստանի Ղաշնությունում այդ խնդիրը վաղուց լուծվել է (Ռուսաստանի Ղաշնության քաղաքացիական օրենսգրքի 54-րդ գլուխ՝ առևտրային կոնցեսիա), քանի որ 20-րդ դարի 90-ական թվականներից այնտեղ բազմաթիվ կազմակերպություններ ցանկանում էին հիմնել իրենց ֆրանչայզինգային կառույցները: Այնտեղ առևտրային կոնցեսիայի պայմանագրից ծագող իրավունքները գրանցում է «Ռոսպատենտը», ինչը կարգավորվում է Ռուսաստանի Ղաշնության քաղաքացիական օրենսգրքի 1028-րդ հոդվածի 2-րդ մասի և դրա հիման վրա ընդունված ենթաօրենսդրական ակտերի ուժով:

Մինչդեռ, Հայաստանում գործարարների, փաստաբանական համայնքի ու այլ շահառուների կողմից արդեն մի քանի տարի բարձրացվող այս խնդիրը դեռևս մնում է չլուծված, և դա նաև գործարար հարաբերությունների հաստատման խոչընդոտներից է:

Սույն նախագծով առաջարկված իրավակարգավորմամբ ներպետական օրենսդրության նշված բացը շտկվում է: